

Verslag bestuurlijk overleg windbeleid provincie / clusteraanpak

Donderdag 9 november 2023 10.00 – 11.30

Locatie : Provinciehuis, collegekamer
Aanwezig : Thomas Walder (Deventer), Ben Beens (Rijssen-Holtten), Tijs de Bree (provincie Overijssel), [REDACTED] (provincie Overijssel)

Nr. Onderwerp

1. Opening

De provincie maakt de vastgestelde gespreksverslagen in het kader van de Wet Open Overheid openbaar. Dit betekent dat de provincie de verslagen actief openbaar maakt via de website van de provincie. Hierbij neemt de provincie de relevante wettelijke bepalingen in acht, zoals de WOO en AVG. Tijs de Bree vraagt of de deelnemers hiertegen bezwaar hebben. De deelnemers stemmen in met deze handelwijze.

2. Provinciaal beleid wind en zon

Tijs de Bree geeft een korte toelichting op het provinciaal beleid. Op 18 juli heeft GS voorgenomen beleid inzake windenergie vastgesteld n.a.v. de motie 'Grip op wind'. Op 11 oktober is het voorgenomen zonbeleid vastgesteld. Vervolgstep is de uitwerking hiervan in het omgevingsbeleid, Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE) en het vormgeven van een clusteraanpak en regie op het windaandeel in de RES.

Tijs de Bree geeft een toelichting op het provinciaal beleid. Tijs de Bree vraagt input van de wethouders voor de uitwerking van het voorgenomen beleid. Waar knelt bijvoorbeeld het provinciaal windbeleid, wat mist er en wat is verder verstandig om op te nemen in het PPE, in het kader van lokaal eigendom.

De gemeente Rijssen-Holtten heeft de volgende vragen:

Hoe verhoudt zich de op basis van de provinciale motie aangewezen gebieden voor wind (met geen vereiste tot clustervorming) en de zoekgebieden die door gemeenten zijn of worden aangewezen in de periode tot 31 december 2023?

De provinciale gebieden zijn geen zoekgebieden maar afbakeningen van gebieden met verschillende regimes wat er planologisch mogelijk is. Zowel binnen als buiten die aangewezen clustergebieden is het mogelijk zoekgebieden aan te wijzen. Dat moeten dan wel gebieden zijn waar het ingevolge de windladder mogelijk is om windturbines te plaatsen.

Wat is de juridische status van de aangewezen clustergebieden?

De clustergebieden zijn onderdeel van het op 18 juli 2023 vastgestelde voorgenomen windbeleid. Dit werken we nader uit in het omgevingsbeleid (Omgevingsvisie), maar is nu al rechtsgeldig. Het windbeleid is zelfbindend bij de ruimtelijke afweging. Het PPE blijft van toepassing. Het stroomschema blijft in stand. Het is ook mogelijk om samen op te trekken in een project. Dan kan de gemeente gebruikmaken van de kennis en capaciteit van de provincie.

Wanneer draagt de provincie haar bevoegdheid tot vergunningverlening over?

Overdracht van bevoegdheid is conform de Elektriciteitswet alleen mogelijk bij concrete projecten en niet in algemeenheid. De provincie is bereid om, als er een concreet project is, de bevoegdheid over te dragen indien een gemeente daartoe bereid is, de procedure daardoor sneller kan en als aan de criteria in het PPE is voldaan.

Nr. Onderwerp

Gaat provinciaal beleid (de in blauw aangegeven gebieden) boven de gemeentelijke zoekgebieden?

De provincie toetst een initiatief aan de vastgestelde ruimtelijke kaders, zowel provinciaal als gemeentelijk. Daarbij is de windladder ook een toetsingskader. Het is van belang dat gemeenten zoekgebieden aanwijzen en de mogelijkheid benutten om gebieden aan te wijzen dan wel uit te sluiten op grond van ruimtelijke argumenten. Juist daarom verzoekt de provincie nogmaals om zoekgebieden aan te wijzen indien dat nog niet gebeurd is.

De gemeente Deventer heeft de volgende vragen:

Kan een vergunning geweigerd worden wanneer niet is voldaan aan 50% lokaal eigendom?

Lokaal eigendom is geen afwijzingsgrond voor een aanvraag van een vergunning. Wie de aanvraag doet is niet relevant. We toetsen een aanvraag op de ruimtelijke criteria.

Wanneer gaat de provincie over tot een project inpassingsplan (PIP)?

De provincie heeft de bevoegdheid tot vergunningverlening ingevolge de Elektriciteitswet en kan overgaan tot een projectbesluit ingevolge de Omgevingswet. Onder de Omgevingswet is er geen sprake meer van een PIP, maar neemt GS een zelfstandig projectbesluit, zonder dit voor te hoeven leggen aan PS.

Wat houdt het woord regie in en wie heeft de regie?

Het hangt van de situatie af wie de regie heeft.

Eerste scenario: als er nog geen initiatief is ingediend dan heeft de gemeente volledige regie. De provincie is in eerste instantie altijd het bevoegd gezag en toetst op ruimtelijk beleid. De gemeente kan door het aanwijzen van zoekgebieden aangeven waar ze wel en geen windturbines wil hebben. Wanneer er nog geen initiatief is ingediend dan kan de gemeente ook sturen op meer dan 50% lokaal eigendom, daarbij is het wel nodig dat de gemeente zelf proactief bijdraagt aan het realiseren van dat lokaal eigendom.

Een tweede scenario: als er nog geen principeverzoek is ingediend om samen met de provincie (als bevoegd gezag) een vergunning voor windturbines te tenderen. Wanneer gemeenten samen een gebied willen ontwikkelen en daarbij zorgen voor een significant gezamenlijk bod door de vergunning te tenderen dan is de provincie bereid om een projectleider te leveren.

Het derde scenario: afwachten of er een verzoek wordt ingediend. De provincie neemt in dat geval een eventueel verzoek in behandeling conform het afwegingskader van het PPE.

Vierde scenario: er is een principeverzoek bij de provincie ingediend. De provincie moet een verzoek van een windinitiatief in behandeling nemen. Zodra er een principeverzoek ligt zal de provincie dit toetsen aan het dan vastgestelde ruimtelijk beleid, zowel provinciaal als gemeentelijk. Indien de gemeente geen zoekgebieden heeft aangewezen dan resteert het provinciaal ruimtelijk beleid.

De gemeente Deventer heeft in oktober zoekgebied vastgesteld, overeenkomstig provinciaal clustergebied. De gemeente is nu bezig aanvullende kaders vast te stellen. Verzoek aan de provincie is om geen vergunningaanvragen binnen het aangewezen zoekgebied en daarbuiten in behandeling te nemen voordat de gemeenteraad het gemeentelijke toetsingskader voor windinitiatieven heeft vastgesteld.

In alle gevallen worden windinitiatieven getoetst aan ruimtelijk beleid. Andere uitgangspunten en wensen die gevat zijn niet ruimtelijk beleid is 'flankerend beleid', dus ook beleid van gemeenten. Het nog moeten vaststellen van windbeleid is géén grond om een initiatief aan te houden of af te wijzen. Per 1 januari 2024 zal de provincie een initiatief dan ook in behandeling nemen want de gemeente heeft het ruimtelijke beleid (zoekgebied) vastgesteld.

Nr. Onderwerp

3. Stand van zaken gemeentelijke zoekgebieden en subregionale samenwerking

Tijs de Bree geeft aan dat het ideaalbeeld is dat de gemeenten en de provincie een bandbreedte en aanvullende afspraken in een arrangement afspreken. In dit arrangement zit dan een substantieel bod van gemeenten. Dan zou het mooi zijn dat wanneer we deze afspraken maken, we het daar ook bij houden. Het is alleen geen afwijzingsgrond voor aanvragen voor initiatieven. De intentie van de provincie is om te onderzoeken hoe we dat wel kunnen doen.

Gemeente Deventer wil van de provincie horen hoeveel er aan potentie mogelijk is en waar de windturbines in de provincie moeten landen. De provincie ziet op basis van technische mogelijkheden ruimte voor 240-260 GWh. Dit is het totaal voor het clustergebied A1, dat zijn 15 tot 20 turbines, afhankelijk van de grootte en de opbrengst. De heer Walder merkt op dat dit een verdubbeling van het RES-bod van Deventer betekent tot 127 GWh. De heer Bree merkt op dat het niet om een bod van de gemeente Deventer gaat maar om een totaalbod van een cluster.

De gemeente Deventer geeft aan dat de bijdrage beperkt zal blijven tot het lokale bod, dat betekent maximaal 63 GWh opwek met windenergie op Deventer grondgebied. De Deventer gemeenteraad acht zich niet gebonden aan de regionale afspraken waarin het streven naar 60% wind is opgenomen, als die één op één doorvertaald worden naar een 60-40-verhouding voor de gemeente Deventer. Het lokale RES-bod van de gemeente Deventer is 30-70 (wind-zon). Daarom is politiek gezien geen ruimte om een groter aandeel windenergie te leveren. Deventer wil graag haar eigen RES-bod realiseren.

De gemeente Rijssen-Holten is bezig met het opstellen van windbeleid/zoekgebieden en heeft tot 1 januari uitstel gekregen. Het college heeft inmiddels aan de raad voorgesteld een zoekgebied vast te stellen langs de A1 vanaf de gemeentegrens met Deventer tot aan verzorgingsplaats de Bolder. Dit is opiniërend besproken in de commissie van 2 en 9 november 2023. De definitieve vaststelling door de raad is gepland voor eind november 2023.

Gegeven de voorgestelde concept-rijksnormen acht de provincie het de vraag of hier windturbines gerealiseerd kunnen worden. In de verkenning die de gemeente uitvoerde is uitgegaan van een afstand van 300 meter tot woningen. In dat geval zijn er 5 turbines mogelijk, hetzij relatief kleine turbines van ruim 4MW/225 meter tiphoogte. Met het hanteren van de concept-afstandsnorm lijken er op deze locatie geen turbines mogelijk.

De planning is om na vaststelling van het zoekgebied het gemeentelijke windbeleid dan wel windkaders op te gaan stellen. Komt er vanuit de provincie nog een handreiking voor gemeenten? Die er al. De windwijzer (website NEO) beschrijft het hele ontwikkelproces. Ten aanzien van lokaal eigendom gaan we het PPE uitbreiden met een aantal kaders.

De gemeente Rijssen-Holten wil in de periode tot de definitieve vaststelling van het zoekgebied duidelijk hebben hoe de gemeentelijke bijdrage in het RES-bod zich verhoudt tot dat wat andere Twentse gemeenten gaan leveren op het gebied van windenergie. Dit om duidelijkheid te krijgen dat de opgave redelijk is verdeeld over de gemeenten. Dit zal in het Bestuurlijk Overleg RES Twente op de agenda komen.

4. Bestaande principeverzoeken

Nr. Onderwerp

Inmiddels is er 1 principeverzoek binnengekomen bij de provincie voor de gemeente Rijssen-Holten. Voorstel is om afspraken te maken over de inhoudelijke beoordeling van het initiatief en de onderlinge rolverdeling (voor na 1 januari 2024).
Vragen van de gemeente Rijssen-Holten:

Er ligt een principeverzoek (ingediend bij de provincie) maar buiten ons eigen zoekgebied. Hoe wordt hiermee omgegaan? Is het mogelijk dat dit verzoek verplaatst wordt naar het gemeentelijk zoekgebied?

Of een verzoek wordt verplaatst is niet aan ons als provincie. Dat is aan de initiatiefnemer. Tegelijkertijd lijkt ons dit onwaarschijnlijk. Het initiatief dat er nu ligt voldoet aan de ruimtelijke inpassingscriteria.

Wat is de status van mogelijke principeverzoeken voor windparken van minimaal 4 turbines gelegen buiten het aangewezen gebied van de provincie en ons eigen zoekgebied?

Worden deze aanvragen door de provincie in behandeling genomen? Of worden deze afgewezen op grond dat deze niet zijn gelegen binnen het gemeentelijk zoekgebied?

Het principeverzoek nemen wij na 1 januari 2024 in behandeling en toetsen we aan het dan geldende ruimtelijk beleid. Indien het gemeentelijke beleid niet reëel is dan moeten wij het toetsen aan onze beleidskaders. Wij doen dat volgens het afwegingskader opgenomen in het PPE.

5. Afspraken en vervolg

Tijs de Bree biedt nogmaals aan om het gebied gezamenlijk te ontwikkelen. Randvoorwaarde is dat gemeenten dan ook een gebied aanwijzen dat recht doet aan de technische potentie van het gebied. De provincie levert in dat geval een projectleider.

Gemeente Deventer: vooralsnog voelt de gemeenteraad van Deventer er niet voor om meer te doen dan 30% wind en 70% zon. Er is geen bereidheid om te komen tot een verdeling naar 60% wind. De gemeenteraad wil uiteindelijk 4 windturbines realiseren. Er is wel een bereidheid om samen te werken met de gemeente Rijssen-Holten.

Tijs de Bree vraagt te onderzoeken of de bereidheid is om tot 60% wind (240-260 GWh) te realiseren conform de afspraken in de RES en verzoekt voor uiterlijk 1 maart 2024 met een gezamenlijk bod te komen voor de invulling van dit gebied.

De provincie neemt na 1 januari 2024 in ieder geval contact op met de gemeente Rijssen-Holten om het ingediende principeverzoek te bespreken. Hierbij komt ook aan de orde of de gemeente het bevoegd gezag wil overnemen.

Tijs de Bree biedt aan om in de gemeenteraad van Deventer een toelichting te geven op het provinciale wind- en zonbeleid.

Naar aanleiding van het conceptverslag heeft de heer Beens opgemerkt dat er duidelijker genoemd mag worden dat hij als bestuurder van Rijssen-Holten negatief verrast is door meer dan een verdubbeling van de opgave voor opwekking windenergie. De heer De Bree heeft aangegeven dat dit de potentie van het gebied is, wat technisch mogelijk is. De provincie legt niets op.

Bij de afronding van het gesprek heeft de heer Beens aangegeven dat hij niet blij is met deze ontwikkeling. Dat zal hij ook terugkoppelen naar zijn college en gemeenteraad, maar dat hij zich niet kan voorstellen dat Rijssen-Holten hier positief aan mee zal werken.

<p>Gemeente Deventer</p>	<p>Deelnemers overleg:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ [REDACTED] ➤ [REDACTED] ➤ [REDACTED] 	<p>Overleg d.d.: 07-11-2023</p>
<p>Implicatie provinciaal beleid voor ruimtelijk beleid gemeente:</p>	<p>Deventer heeft aangegeven 212 GWh te willen bijdragen aan de RES West-Overijssel, waarvan 100 GWh zon op dak en 49 GWh zon op veld. Door het voorbereidingsbesluit/het nieuwe ruimtelijk beleid voor zonne-energie komt een deel van het bod op losse schroeven te staan; van de zon op veld projecten is 18,7 GWh gerealiseerd.</p> <p><u>Conclusie:</u> Het voorgenomen ruimtelijk beleid van de provincie heeft tot gevolg dat een deel van het bod van Deventer (30,3 GWh) niet gerealiseerd kan worden.</p>	
<p>Implicatie provinciaal beleid voor pijplijnprojecten:</p>	<p>Deventer heeft 4 pijplijnprojecten die door het voorbereidingsbesluit worden geraakt. Het gaat daarbij kort samengevat om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zonnepark Zuidloo BB Kenmerken: bruto 23 hectare, netto 19,9 hectare. Op 22 december 2021 positief principe-besluit genomen. In gesprek over intentie-overeenkomst. Projectplan voorziet in 100% lokaal eigendom via coöperatie. Er zijn verschillende informatiebijeenkomsten voor omwonenden geweest. Er is transportcapaciteit bij Linader gereserveerd. Hiervoor is € 150.000 betaald. Zonnepark ligt in directe nabijheid van potentiële windlocaties. Koppeling is logisch. 2. Kronos Solar. Kenmerken: 10,5 hectare bruto. Op 21 december 2021 heeft gemeente positief op principe-verzoek gereageerd. Gemeente is in gesprek over intentie-overeenkomst. Kronos is met energiecoöperatie in gesprek over lokaal eigendom. Initiatief staat op wachtlijst bij Enexis voor aansluiting. 3. BHM Solar Kenmerken: 6,8 hectare. Twijfels over landschappelijke inpasbaarheid. Nog geen verzoek om principe-besluit. Er heeft al een informatie-avond plaatsgehad voor omwonenden. Project staat op wachtlijst bij Enexis. Initiatiefnemer wil lokale afname onderzoeken. 4. Vrij op naam Kenmerken: 2,75 hectare. Op 28 september 2023 heeft gemeente een positieve reactie op verzoek om principe-besluit. Er wordt nu gewerkt aan uitwerken intentie-overeenkomst. Er heeft een informatieavond voor omwonenden plaatsgevonden. Initiatief staat op wachtlijst bij Enexis. Initiatiefnemer wil daarom 	

<p>Gemeente Rijssen-Holten</p>	<p>Deelnemers overleg:</p> <p>➤ [REDACTED] ➤ [REDACTED] ➤ [REDACTED]</p>	<p>Overleg d.d.: 07-11-2023</p>
<p>Implicatie provinciaal beleid voor ruimtelijk beleid gemeente:</p>	<p>De gemeenteraad van Rijssen-Holten heeft aangegeven 90 GWh aan de RES Twente te willen bijdragen. In Rijssen-Holten wordt nu op jaarbasis 33 GWh geproduceerd met een zonneveld.</p> <p><u>Conclusie:</u></p> <p>Uitgaande van een verhouding zon/wind van 40/60 kan geconcludeerd worden dat de doelstelling voor zonne-energie zo goed als gehaald is.</p>	
<p>Implicatie provinciaal beleid voor pijplijnprojecten:</p>	<p>In Rijssen-Holten worden op dit moment de realisatie van enkele zonneparken (< 5 ha) verkend.</p> <p><u>Conclusie:</u></p> <p>pm</p> <p>NB:</p> <p>Afgesproken is dat [REDACTED] nadere informatie aanlevert over de stand van zaken mbt deze aanvragen. Het gaat daarbij om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Principebesluit genomen door gemeente? ja/nee - Participatieproces opgestart/afgerond - Of er wordt ingespeeld op situatie van transportschaarste op het net, en zo ja, hoe - Landbouwgrond in transitie? - Agri-pv? 	